

Ayvalık'ta Spor Hayatı (1924-1950 Yılları Arası)

Serap TAŞDEMİR

Doç.Dr., Amasya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
E-Mail: serap.tasdemir@amasya.edu.tr

Geliş Tarihi: 20.04.2018 Kabul Tarihi: 21.12.2018

ÖZ

TAŞDEMİR, Serap, **Ayvalık'ta Spor Hayatı (1924-1950 Yılları Arası)**, CTAD, Yıl 15, Sayı 29 (Bahar 2019), s. 443-471.

Osmanlı-Türk modernleşmesi içerisinde spor önemli araçlardan biri olarak kabul edildi. Gerek Cumhuriyet öncesi ve sonrasındaki faaliyetleriyle Türk Ocakları, gerekse Halkevlerinde spora ilişkin etkinliklerde belirgin bir amaç vardı: Sağlıklı bir nesil yetiştirme, boş zaman değerlendirme ve birlikte eğlenme.

Nüfusunun ana kitlesi mübadele ile meydana gelen Ayvalık'ta da Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki spor faaliyetleri içerisinde Türk Ocağı ve Halkevi spor kolları başta olmak üzere hem geleneksel hem de modern spor faaliyetleri aracılığıyla birlikte yaşama ve birlikte eğlenme anlayışı oluşturulmaya çalışıldı.

Ayvalık ilçesinde sportif faaliyetlerde birlikte hareket etme, birlikte eğlenme, millet bilinci oluşturma amacı güdülse de, mübadele sürecindeki yerleşime dayanan sorunlar zaman zaman sportif etkinlikler üzerinden örtülü çatışma yaşanmasına neden oldu.

Bu araştırmada 1924-1950 yılları arası Ayvalık ilçesinde spor faaliyetleri, bu faaliyetleri yürüten kurumlar ve sporun halk üzerindeki etkisi ortaya konulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Ayvalık, Spor, Türk Ocağı, Halkevi, Ayvalık'ta Spor.

ABSTRACT

TAŞDEMİR, Serap, **The Sports Activities in Ayvalık in 1924-1950**, CTAD, Year 15, Issue 29 (Spring 2019), pp. 443-471.

In Ottoman-Turkish modernization, sport was accepted as one of the significant tools. There was a clear goal in the sporting activities both in Turkish Hearth with its activities before and during the Republic, and the Community Centers: To raise a healthy generation, to do leisure time activities and to have fun together.

In Ayvalık where the main population was constituted by commutation, it was sought to create an understanding of living together and having fun together through both traditional and modern sporting activities, especially the Turkish Hearth and Community Center sport clubs, within the sports activities in the early years of the Republic.

Even though the aim was to act together, to have fun together and to create national consciousness in sporting activities in Ayvalık town, the problems based on the settlement in the process of commutation caused implied conflicts through sporting activities from time to time.

In this research, the sports activities in Ayvalık between 1924-1950, the institutions that carry out these activities and the effect of sports on public will be revealed.

Key Words: Ayvalık, Sport, Turkish Hearth, Community Center, Sport in Ayvalık.

Giriő

Osmanlı Devleti'nin son yüz elli yılı ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk elli yılı çağdaşlaşarak üretime katılma, bütünleşerek vatandaşlaşma hedeflerine bağlı çabalarla biçimlenmiştir. Toplumun modernleşmesi amacıyla bazıları devletin öncüsü ve zorunlu izleyicisi olduğu, bazıları devletin özendirici olmakla yetinip bir ölçüde de destek verdiği sosyal alanlardan biri de spor hayatına ilişkindir. Spor ve spor eğitimi konusunda modern sporların ülkeye giriő de Tanzimat dönemiyle başladı. Osmanlı Devleti'nde genelde seçkinlerin uğraőı olan sporun devlet eliyle kurumsal yapı kazanması Cumhuriyet döneminde gerçekleştirildi. Bilinir ki, "Devlet" toplumun benzeşmesini, hukuk başta olmak üzere sosyal, kültürel ve ekonomik güçlenme ve bütünleşmesini sağlamak üzere oluşan, öncü, önder, özendirici ve denetleyici işlevler gören yüksek bir organizasyondur.¹ Cumhuriyetin ilanı ile imparatorluktan ulus devlete geçilirken,

¹ Ayrıntılı Bilgi İçin Bkz.: Sadık K. Tural, *Sorulara Cevaplar I*, 6. Bsm., Ankara Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 2018, (Barış Doster, Tuğba Türkođan ve Ahmet Doğan tarafından yapılmıő üç mülákatta S. K. Tural'a yöneltilen sorular ve cevapları).

“devlet”, millet olma ve Türklük bilinci ile millet bilincinin verilmesi ve güçlendirilmesi gibi amaçlarla spordan yararlanılmasını benimsemiştir.²

Modern dünyada spor ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin göstergelerinden biri olarak kabul edilmeye başladığından, topyekûn kalkınmayı ve çağdaş uygar devletleri aşmak için yola çıkan Türkiye Cumhuriyeti yöneticileri spor konusunda fiziksel ve ruhsal açıdan hem akıl hem de beden sağlığı yerinde güçlü gençler/vatandaşlar yetiştirmek, halka sporu benimsetmek ve sportif faaliyetler çerçevesinde toplanan halkta millî birliği güçlendirmeyi amaçladılar. Böylece, Modernleşen Türkiye, spor faaliyetleri üzerinden de Batıya tanıtılacaktı.³

Genç Cumhuriyetin spor faaliyetlerini devlet eliyle düzenlemek istemesindeki bir diğer etmen ise Balkan Savaşlarındaki başarısızlıklarda askerlerin⁴ fiziksel ve ruhsal eksikliklerinin görülmesiydi. Ne var ki, Balkan Savaşı'nın hemen devamında gelen Birinci Dünya Savaşı ve Millî Mücadele bu konuda gerekli adımların atılmasına imkân vermemişti. Cumhuriyetin ilanı ile Ulus-devletin kurulmasının ardından inşa edilmeye başlayan yeni toplumda hedef Türk kültürünü çağdaş uygarlıklar seviyesinin üzerine çıkarmaktı. Bu hedeflere ulaşmak amacıyla, 1922 yılında *Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı* (TİCİ)⁵ kuruldu.

² Murat Özmeden ve Harun Özmeden, “Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) Dönemi Milli Ruh ve Millî Temsil, Siyasi ve Millî Propaganda İle Ülkeyi Tanıtma-Tanıtma Çabaları”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt: VII, Sayı:1 (2010), s. 1441-1442.

³ Murat Özmeden ve Harun Özmeden, agm., (2010), s. 1441.

⁴ Kurthan Fişek 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi adlı kitabında sporun tanımları arasında bu konuyu: “*Sporu, «yurtsever, hiyerarşik ve otoriter bir devlet eliyle ulusal birliği örgütleyen bir eğitim aracı» olarak gören Ludvig Jahn (1810), «kütle sporunun para-militer değeri konusunda iktidardaki seçkinleri inandırmak» ödevini üstlenen modern olimpiyat oyunlarının kurucusu Baron Pierre de Coubertin bu akımın tipik temsilcileridir. «Sporun gerçek işlevi genç insanları savaşa hazırlamaktır» diyen Eisenhower'la «Waterloo Savaşı aslında Eton'un oyun sahalarda kazanıldı» diyen Wellington Dükü'nü de bunlara ekleyebilirsiniz. Dönüp dolaşıp geldikleri yer aynıdır: devletler için hem doğal, hem gerekli olan yayılma politikaları için, spor, en etkili «para-militer» eğitim aracıdır.*” şeklinde ifade eder. Kurthan Fişek, *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*, Gerçek Yayınları, İstanbul, 1985, s. 7.

⁵ Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ), ülkemizde ilk kurulan spor teşkilatıdır. Cumhuriyetin ilanı öncesinde İstanbul'da faaliyet gösteren 13 kulüp 1920 yılında bir araya gelerek kendi aralarındaki futbol işlerinin bir birlik çatısı altında toplanması amacıyla çalışmalarına başlamış ve İsviçre Federasyonları Spor Birliği Nizamnamesi çevrilerek üzerinde gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra Cemiyetler Kanunu'na göre hükümete başvurmuş ve 22 Mayıs 1922 tarihinde tüzel bir kişilik kazanarak Türkiye'de sporun temsili görevini üstlenmişti. Bununla birlikte, 16 Ocak 1924 gün ve 170-171 sayılı Bakanlar Kurulu toplantısı kararıyla, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın (TİCİ), kamu yararına çalışan bir kuruluş olduğu ve Türkiye'yi Milletlerarası spor alanında temsil yetkisi bulunduğu kabul edildi. Yakup Akif Afyon ve Ali Tunç, *Beden Eğitimi ve Spor Tarihi*, Konya, Damla Matbaacılık, 1997, s. 144.

Kuruluş amaçları çerçevesinde faaliyete başlayan *Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı* liderliğinde, cumhuriyetin ön plana çıkardığı sporun Türklük bilincini pekiştireceği, sporda milli ruhu kamçılayacağı, millî temsil arzusunun sporcuyu motive edeceği düşünülmüş, bu hedeflerin hayata geçirilmesinde, sporcudaki milli ruhu zedeleyebileceği kaygısıyla, profesyonellik ve kulüpleşmeye karşı çıkılmış, yurt dışında siyasî ve millî propaganda aracı olarak da spor ön planda tutulmuştu.

Spor faaliyetlerine katılan gençlerin içki, kumar ve diğer kötü alışkanlıklardan uzaklaştırılmasını sağlamak ve böylece sağlık ve genel ahlakı ıslah etmek; bütün milleti küçük yaştan itibaren teşkilatçılığa ve hareket etmeye alıştırmak, fikir alışverişi ve idare kabiliyetlerini geliştirmek; sağlam ve becerikli insanlar yetiştirip silahşörlüğü, biniciliği ve denizciliği, tertip ve teşvik ederek askeri teşkilata ait vazifeleri kolaylaştırmak; ülke içinde düzenlenen yarışlarla ve seyahatlerle gençlere memleketlerini tanımak, sevmek ve halkın hakiki ihtiyaçlarını anlamak imkânını ve fırsatını vermek; uluslararası yarışmalarla milli hisleri güçlendirmek; beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin sporcular tarafından bir menfaat ve para kazanma aracı olarak kullanılmasına karşı mücadele etmek ve böylece sağlık ve kuvvetin gaye değil, zekâ ve bilimin gelişmesi için bir araç olarak kullanılması gibi amaçlarla memleketi idman alanlarına ayırarak bu bölgelerin merkezi idareye bağlı çalışmasını; Türk sporculuğunun ülke içinde ve dışında temsil edilmesi amacıyla kurulan TİCİ'nin faaliyette olduğu 1922-1936 yılları arası dönemde klasik Türk sporları yanında atletizm, eskrim, güreş, tenis, voleybol ve yüzme gibi Türk toplumuna uzak olan sporlar konusuna da önem verilmiş, yatırımlar yapılmıştı.⁷

Kurumsallaşmanın ilk adımları sayacağımız bir diğer faaliyet, yine Cumhuriyetin ilanı öncesinde hazırlanan hükümet programında yer alan “Terbiye-i Bedeniye Darümuallimi” çok geçmeden kurulup “Gazi Terbiye Enstitüsü” adıyla faaliyetlerine devam etti. Modern tekniklerle beden eğitimi verilmesi amacıyla öğreticiler yetiştirilmesi çalışmaları bununla da sınırlı kalmadı. Avrupa’da Beden Eğitimi öğrenimi yapan Selim Sırrı (Tarcan) Bey, Çapa Muallim Mektebi’nde açılan özel kursun başına getirildi.⁸

Cumhuriyetin modernleşme projesinin önemli bir adımı da kadını kamusal alanda görünür kılmaktı. Spor da bu kamusal alan içinde yer aldığından başlangıç aşamasında erkeklerde olduğu gibi kadınlar için de Çapa Muallim

⁶ “Federasyon” kavramının henüz ad ve işlev bakımından ufkumuzda bulunmadığı yıllarda “bu ad ve işlevi” ittifak kelimesinin üstlendiğinin altını çizmeliyim. (ST)

⁷ Efkan Canşen, “Türkiye Cumhuriyeti’nin Spor Politikaları”, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 1 (Haziran 2015), s. 37.

⁸ www.ataturk.net (Erişim tarihi: 30.03.2019.)

Mektebi'ndeki özel kurslarda kız öğrencileri yetiştirmesine karar verildi. Görev alan kızların eğitimi için de İsveç'ten iki bayan öğretim üyesi getirilmişti.⁹

Cumhuriyetin ideali, her vatandaşının millî ve medenî bir kimliğe sahip olması idi.¹⁰ Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinden beklenen de halkın ortalama sağlık seviyesini yükseltmek, iktisadi kalkınma ve askere hazırlık süreçleri için belirli fiziki ve fikri kabiliyetleri geliştirmek, halkın/gençlerin eğlence ve boş zaman kullanımının doğru/istenilen bir yönde gelişimine katkı sağlayarak ahlaki ve toplumsal normlara tabi kılmaktı.¹¹ Hem bedenen hem de ruh sağlığı yerinde nesiller yetiştirmeyi ifade eden “*Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur*” ilkesinden hareketle düzenlenen spor faaliyetleri ana hatlarıyla geleneksel ve modern sporlar olarak iki kolda ilerledi.¹² Bir yanda cirit, binicilik ve güreş gibi geleneksel sporlar yapılırken¹³, diğer yanda tenis, eskrim, kayak gibi modern sporlar şeklinde kendini gösterdi.

Ekonomik alanda devletçiliğin spor alanındaki yansımaları -ki gerekçe ekonomik yapıda olduğu gibi “özel girişimciliğin başarısızlığı” idi- Türk İdman Cemiyetleri İttifakı'nın sekizinci ve son, Türk Spor Kurumu'nun da ilk kurultayında adının Türk Spor Kurumu olarak değiştirilmesiydi.¹⁴ Geçiş özellikleri taşıyan 1936-1938 yılları arası Türk Spor Kurumu faaliyetleri yerini 1938 yılından itibaren Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne bıraktı.¹⁵

⁹ Efkan Canşen, agm., s. 37-40.

¹⁰ Mustafa Kemal Paşa, 16 Ağustos 1923 tarihinde, Ali Sami (Yen) Bey'i verdiği bilgi üzerine: “*Biz henüz Avrupa derecesine gelmedik. Sporda tek ve milli bir amaç gözetmek gerekir. Sporu ya propaganda için yapacağız, ya da bedensel gelişimimizi sağlamak için yapacağız.*” demekteydi. *Vakit*, 17.8.1923, s. 1'den aktaran: <http://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/sporon-amacina-iliskin>. (Erişim tarihi: 18.02.2018)

¹¹ Füsun Üstel, “*Makbul Vatandaş'ın Peşinde: II. Meşrutiyetten Bugüne Vatandaşlık Eğitimi*”, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004, s. 206-207.; Yiğit Akın, “*Gürbüz ve Yavuz Evlatlar*”, *Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004, s. 46.

¹² Cumhuriyet ilan edilmeden önceki dönemde özel teşebbüs tarafından yapılan spor kolları arasında futbol başta olmak üzere güreş, tenis, eskrim, yüzme, bisiklet, hokey faaliyetleri yer almaktaydı. Muhtelif spor dallarının federasyon altında toplanarak belli bir merkeze bağlanması ve memleket içinde spor bölgelerinin oluşturulması Cumhuriyetin ilanı sonrasında gerçekleşti. Yakup Akif Afyon ve Ali Tunç, *age.*, s. 144.

¹³ Türkler, tarihsel süreçte coğrafya ve iklime göre avcılık, atıcılık, binicilik, güreş, kılıç, okçuluk (kemankeşlik), yaya koşuları, atlama, sıklet kaldırma, lâbut/lobut atma, gürz ve topuz kullanma, cirit, çevgân/çöğen, gökbörü, tepük (futbol), tomak, kayak, matrak gibi sportif faaliyetleri yaşam biçimi ile uygun olarak yapmıştı. Erol Evcin, “Atatürk'ün Spora ve Sporculara Bakışı”, s. 304. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler> (Erişim Tarihi: 18.02.2018.); (Bkz: Özbay Güven, *Türklerde Spor Kültürü*, AKM Yayınları, Ankara, 1999, s. 7 vd.)

¹⁴ Kurthan Fişek, *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünyada ve Türkiye'de Spor*, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1998, s. 372.

¹⁵ L. Hilal Akgül, “Cumhuriyet Dönemi Spor Adamlarından Burhan Felek”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 49 (Mart 2001), s. 214.

İncelenen dönem içinde ister örgün eğitimde ister Türk Ocağı ve Halkevleri gibi yaygın eğitim kurumlarında, isterse TİCİ, Türk Spor Kurumu veya Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün faaliyetlerinde/kuruluş amaçlarında spordan beklenen akıl ve beden sağlığı yerinde bireyler yetiştirmek, kurulan Cumhuriyeti hem barış zamanı hem de çıkabilecek bir savaş olasılığına karşı koruyup genç Cumhuriyeti geleceğe taşımaktı.

Celal Bayar 8 Kasım 1937 tarihindeki I. Bayar Hükümetinin (9. Cumhuriyet Hükümeti) Güven Oylaması Münasebetiyle yaptıkları konuşmada Beden Terbiyesi Yasası'nın hazırlığı ve spordan beklenenleri:

“Millî kültür kadrosu içinde mütaleasını zarurî gördüğümüz sporu, profesyonel şampiyon yetiştirmek için istemiyoruz... Spor, okullarımız gibi, sahnemiz gibi millî kültürümüzün, bir cüzüdüdür. Büyük gaye. Türk vatandaşını fikir ve düşünce itibarile kuvvetli vücut itibarile kuvvetli ve tam sıhhatli, seciyeli gürbüz, güzel insan olarak yetiştirmektir. Nasıl ki memleketimizde okumak yazmak bilmeyen tek vatandaşın kalmasını istemiyorsak sevdiği ve bütün hayatınca tatbik edeceği lâakal bir sporu olmayan vatandaş da kalmamalıdır... Salim bir kafa ancak sağlam bir vücutta olabilir sözü Türk Atasözüdür. Yine bu mülâhaza iledir ki bütün vatandaşlarda verim kudretini muhafaza için muntazam çalışma hafta ve yıl tatillerinden muntazam istifade ve seyahat zevkinin inkişafına taraftarız. Spor bir merkeze bağlayıp teşkilâtlandırmak ve muhtelif spor teşekkül ve hareketlerini o vasita ile idare etmek için yüksek huzurunuzda bir kanun lâyihasile geleceğiz.”¹⁶

sözleriyle açıklarken, 1 Kasım 1938'deki TBMM açılışında Atatürk'ün bu yasa ile ilgili düşünceleri Onun adına dönemin Başbakanı Celal Bayar tarafından okunan nutukta: “*Türk gençliğinin kültürde olduğu gibi, spor alanında da amacına ulaşması için yüksek Kamutayın onaylandığı Beden Terbiyesi Kanununun uygulanmasına geçildiğini görmekte kıvançlıyım.*”¹⁷ sözleriyle ifade etti.

Şükrü Kaya ise kanun tasarısı sürecindeki konuşmasında¹⁸:

“Beden terbiyesi, spor ve ona mülhak olan diğer hareketleri, biz millî terbiyenin esaslı bir rüknü olarak telâkki ediyoruz. Her terbiyenin olduğu gibi, beden terbiyesi, ferdleri milletlere ve milletlerle beraber bütün beşeriyete hayırlı bir eleman olarak yetiştirmek gayesini istihdaf eder. Beden terbiyesi ile vücudu kuvvetlendirmek, güzelleştirmek, gençlerimizi, ferdlerimizi hayat savaşı için kudretli bir hale getirmek istiyoruz. Beden terbiyesini düşünürken fikir terbiyesini de ihmal etmemegi daima derpiş etmekteyiz. Bizce sırf beden

¹⁶ *Başbakanlarımız ve Genel Kurul Konuşmaları*, Haz.: İrfan Neziroğlu ve Tuncer Yılmaz, 3. C., Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2014, s. 30.

¹⁷ Atatürk'ün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin V. Dönem 4. Yasama Yılına Açış Konuşmaları, https://www.tbmm.gov.tr/tarihce/ataturk_konusma/5d4yy.htm (Erişim Tarihi: 15.04.2019)

¹⁸ Türkiye Büyük Millet Meclisi 5. Dönem 26. Cilt, 83. Birleşim, 29.06.1938, s. 484-485.; İhsan Güneş, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM 5. Dönem (1935-1939)*, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara, 2003, s. 260.

terbiyesine hasrı kuvvet ederek; zihni, fikri ve şuuru bir tarafa bırakmak, ham bir madde vücuda getirmek demektir. Şuursuz kuvveti, dimağsız kudreti başkalarının elinde bin bir şekil alacak bir kalıp gibi telâkki ediyoruz. Onun için ne vakit beden terbiyesini düşünecek olursak onunla müsavi olarak fikir terbiyesini de derhal derpiş etmekteyiz. Fikir terbiyesi, kuvvetli bir fikir terbiyesi şüphesiz ki, sağlam vücutta bulunur. Sağlam vücut elde edebilmek için yalnız milletin verdiği tabii eleman kâfi değildir. Onu zamanımızın bilgilerle ve tecrübelerle teçhiz ederek yetiştirmek lâzımdır. Türk milleti esasen kuvvetlidir. Cihanda “Türk gibi kuvvetli” denmenin elbette bir sebebi vardır... Cumhuriyet, sporu pek zayıf ve perişan olarak buldu. Onu nizam altına koymak için birtakım kararlar aldı ve son üç sene zarfında bunu kendi fırkasına bağladı. Fırka üç yıldan beri aranızdan seçtiği sayın arkadaşların devamlı himmetleri sayesinde spor sahasında da muvaffakiyetler gösterdi ve birçok fedakârlıklar yaptı. Bugün vilâyetlerimizin birçoğunda spor sahaları hazırlanmıştır ve hazırlanmaktadır.”

demektedir. Aslında bu sözler sadece 1938 yılındaki yasa tasarısını değil, Cumhuriyetin ilanından beri devletin spora bakışının özeti idi. Zira, 1924 yılında yayınlanan Köy yasası ile köylerde cirit, güreş, nişan gibi köy oyunlarını özendirici hükümlere yer verilmişti. 1930 yılında çıkan Belediyeler yasası ise, belediyelere, spor alanları, çocuk bahçeleri ile yerel ihtiyaçlara yönelik stadyumlar yapmak ve işletmek gibi hükümler getirmişti. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 23 Nisan Çocuk bayramı ve Halkevlerindeki spor çalışmalarını genç kuşaklar arasında sporu yerleştirmek ve yaygınlaştırmak için atılan önemli adımlardı.¹⁹ Atatürk'ün ölümünden önce hazırlanan “Beden Terbiyesi Kanunu” ise, günümüz Türkiye'sinin spor örgütünün temelini oluşturdu.²⁰

Spor konusundaki hedef bu şekilde belirlenmekle birlikte, Cumhuriyetin ilk yıllarında sportif faaliyetlere katılanlar -özellikle kadınlar- içinde yaşadıkları çevre rejime yakın, modernleşme düşüncesini destekleyen ve yaşam standardı yüksek olanlar arasında yaygınlaşmakla birlikte devletin gözetiminde kentten kasabaya ve hatta zaman içinde köye doğru yaygınlaştırılması hedeflendi. Örgün eğitim yanında yaygın eğitimin de önemli bir parçası haline getirilen sportif faaliyetlerin,²¹ yaygın eğitimdeki gelişiminde Türk Ocakları ve Halkevleri spor kollarından yararlandı.²²

¹⁹ Efkân Cansın (2015), a.g.m., s. 46.

²⁰ Resmi Gazete, Kanun No: 3530, Kabul Tarihi: 29.06.1938, Sayı: 3961, 16 Temmuz 1938,

²¹ Efkân Cansın, “Türkiye Cumhuriyeti'nin Spor Politikaları”, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 1 (Haziran 2015), s. 33-40.; Mutlu Türkmen, “Erken Cumhuriyette Beden Eğitimi ve Sporun İdeolojik Temelleri”, *Turkish Studies*, Sayı: 8 (İlkbahar 2013), s. 729-740.

²² A. Faik İmamoğlu, “Türkiye'de Sporun Yönetel Yapısı İçinde Spor Federasyonları”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt: XVI, Sayı:2 (Nisan 2011), s. 4-5; Elif Aktaş ve Yavuz Özdemir, “Bütünden Parçaya Halkevleri Şubeleri”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 2 (2011), s. 195-196.

Ülke genelinde bu tür çalışmalar yapılırken, bu çalışmaların yansıması Ayvalık ilçesinde nasıl gerçekleşti? sorusuna açıklık getirecek olursak²³:

Milli Mücadele sonrası bir yıl boş kalan Ayvalık'a²⁴ Mübadele Anlaşması kapsamında Midilli, Girit ve Kuzey Yunanistan'dan yaklaşık 21.807 kişi geldi.²⁵ Doğan Aka da 1940'lı yıllarda mevcut nüfusun yüzde 75'ini Midilli adasından, yüzde 20'sini Girit adasından ve yüzde 10'unun da diğer yerlerden gelenlerden oluştuğunu ifade eder.²⁶

1923 Nüfus mübadelesi ile ayrı ayrı yerlerden Ayvalık'a gelenler, dini özelliklere göre Müslüman olan homojen bir topluluktur. Bununla birlikte, nüfusun bir anlamda birikme olması nedeniyle halk arasında -müfettiş raporlarına da yansıyan- anlaşmazlıklar yaşandı. Bu kitlenin millet olarak bir araya gelmesi/ortak bir potada erimesi o kadar kolay ve çabuk oluşmadı. Ayvalık'ta nüfus cumhuriyet dönemi sonrası mübadele ile oluşsa da bu sefer Adalılar- Giritliler ve hatta onlar da kendi içlerinde köy köy ayrıldılar. Bu farklılaşma Serbest Cumhuriyet Fırkası (SCF) günlerinde daha da belirgin bir hal aldı. ²⁷ 1930 Belediye seçimlerini kendini "fabrikatörler" diye adlandıran varıl grup Dr. Fazıl Doğan etrafında Cumhuriyet Halk Fırkası yanında yer alırken, mübadele sonrası paylaşımından hoşnut olmayanlar Ayvalık gazetesi sahibi ve başyazarı Avni Baskın etrafında SCF'yi destekledi.²⁸ Bunda ekonomik hayatta yaşananların da etkisi vardı. Ayvalık ve hinterlandı bölgesinde 11 bin nüfus yalnız zeytin işçiliği ile meşguldü. O dönemde iki yılda bir ürün veren zeytin mahsulünün devşirilmesinde nihayet üç buçuk ay çalışan bu işçiler kelimenin tam manasıyla sefil durumdaydı. Bu vatandaşlara iş sahasının açılması için özel teşebbüsün herhangi bir hareketi olmadı.²⁹ Halkın geneli böylesi

---

²³ Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden "tarama ve dokümantasyon" yöntemi ile kurgulama ve yorum aşamasında ise "tarihsel yöntem" kullanılarak Ayvalık ilçesinde 1924-1950 yılları arası sportif faaliyetler ve etkileri ele alınmıştır. Konu, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi ve 1924-1950 yılları Ayvalık gazetesi başta olmak üzere literatüre dayalı olarak incelenmiştir.

²⁴ Mehmet Kerem Özel, "Kent Strüktürü ile Tapınma Yapıları Arasındaki İlişki Bağlamında Ayvalık Hamidiye Camisi", *Tasarım Dergisi*, Cilt: VII, Sayı: 11-12 (2011), s. 20.

²⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz: Serap Taşdemir, "Mübadele Kentlerinden Ayvalık'ta 1924-1927 Yılları Arası Sosyo-Ekonomik Yapılanma ve Kültürel Hayat", *Mübadele'nin 94. Yılı Anısına Uluslararası Mübadele Sempozyumu "Lozan Mübadelesi Yeni Hayat Mücadelesi" 30 Ocak-1 Şubat 2017*, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı, Tekirdağ, 2017, s. 425.

²⁶ Doğan Aka, *Ayvalık İktisadi Coğrafyası*, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1944, s. 13.

²⁷ Ayrıntılı bilgi için Bkz: Serap Taşdemir, "Halkevlerinin Taşradaki Yansımalarına Bir Örnek: Ayvalık Halkevi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 34 (Bahar 2017), s. 215-238.

²⁸ 1930 Belediye seçimlerini Ayvalık'ta Cumhuriyet Halk Fırkası adayı kazandı.(ST)

²⁹ Bu durumda olanlardan gazete sayfalarında "kendileri güçlü ama Ayvalık için çalışmayanlar" diye bahsedildi.

bir açmazla yaşarken, küçük esnaf kendilerine kredi ricasında bulunmuş ve bu dilek birçok kez tekrarlanmasına rağmen olumlu bir cevap verilmemişti.³⁰

Nüfusunun neredeyse tamamı mübadillerden oluşan Ayvalık'ta gelenlerin örgütlü bir toplum haline dönüştürülmesi ve bütünleşmenin sağlanması öncelikli konuların başında geldi. Bir yandan eğlence ve boş vakit geçirme, diğer taraftan sağlık sorunlarına çözüm amaçlı faaliyetlerde toplumu bir arada tutan tutkal olarak benimsenen spordan da yararlanıldı.³¹

Mübadileyi müteakip Ayvalık'a yerleşen mübadillerin³² ilk yıllardan itibaren spor faaliyetleri aracılığıyla kaynaşması için Ayvalık Türk Ocağı,³³ Türk Ocakları Mesai Programı'nda kabul edilen "*Türk sporları yanında Batı kaynaklı sporlar da teşvik edilmesi, her Ocakta beden eğitimi yapılabilmesi için bir salon, duş ve oyun sahasının bulunması gerektiği*"³⁴ kuralı çerçevesinde faaliyetlerini yürüttü.³⁵

Ayvalık Türk Ocağı Ve Spor

³⁰ BCA 490.01.625.52.1.116.

³¹ Bilineceği/kabul edileceği üzere, bir başka ülkeye, bir başka devletin vatandaşı olmaya karar veren insanlar göçmenler ve mübadiller diye iki gruba ayrılabilir. Her iki grubun da, ayrıldıkları ülkedeki vatandaşlarla aralarında kültürel ve ekonomik farklılığa bağlı sosyal statüsü ve rol farklılıkları vardır. Geldikleri yeni yurtlarında da aynı beklentilerin peşine düşmek adına, alttan alta sürdürülen benzeşme ve bütünleşmede zorluklar yaşandığı/yaşanacağı gerçeği kaçınılmaz bir sonuçtur. Sosyal psikolojinin ve sosyolojinin genelleme nitelikli hükümlerinde de gerek vatandaşlaşma ve benzerlik süreci, gerekse göçmenlikte ve onun özel bir türü olan mübadillikte en az üç kuşak süren sürtüşmeler, uyumsuzluklar ve çatışmalar ile biçimlendiği ifade edilir. Serap Taşdemir, "Mübadile Kentlerinden Ayvalık'ta 1924-1927 Yılları Arası Sosyo-Ekonomik Yapılanma ve Kültürel Hayat", *Mübadelenin 94. Yılı Anısına Uluslararası Mübadile Sempozyumu "Lozan Mübadilesi Yeni Hayat Mücadelesi" 30 Ocak-1 Şubat 2017*, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı, Tekirdağ, 2017.; Tuncay Ercan Sepetçioğlu, "İki Tarihsel "Eski" Kavram, Bir Sosyo-Kültürel "Yeni" Kimlik: Mübadile Nedir, Mübadiller Kimlerdir", *TSA Yıl 18, Özel Sayı: 3 (Ocak 2014)*, s. 50.

³² Mondros Mütarekesi sonrası Yunan işgaline uğrayan ve Millî Mücadele'nin ardından 15 Eylül 1922'de Türk yönetimine giren Ayvalık, mübadile öncesinde bir yıl kadar boş kaldı. 1923'te Lozan Anlaşmasının imzalanmasıyla gerçekleşen mübadile sonrasında, Türkiye ve Yunanistan arasında yaşanan nüfus mübadilesi hükümlerine göre, şehir Rumlardan tahliye edilerek yerlerine Midilli Adası, Girit ve Makedonya'dan gelen muhacirler iskân edildi. Serap Taşdemir, "Halkevlerinin Taşradaki Yansımalarına Bir Örnek: Ayvalık Halkevi", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 34 (2017-Bahar/Spring), s. 217.

³³ Anadolu'da kazanılan Büyük Zaferden sonra açılan İzmir Türk Ocağı'nın ardından, 1923 yılı Ocak ayında Afyon, Aydın ve Sivas Türk Ocakları ile birlikte Ayvalık Türk Ocağı da faaliyete geçti. 10 Ekim 1924'de toplanan Ocak Kongresi'nde başkanlığa Dr. Fazıl Doğan Bey'in gelmesiyle, Ayvalık Türk Ocağı ülke genelinde en faal ocaklar arasında yer aldı. Serap Taşdemir, "Ayvalık Türk Ocağı ve Etkinlikleri", *TÜBAR*, Cilt: 15, Sayı: 28 (2010-Güz), s. 343.

³⁴ İbrahim Karaer, *Türk Ocakları (1912-1931)*, Türk Yurdu Yayınları, Ankara, 1992, s. 173.

³⁵ Osmanlı'nın son döneminde -1903-1920 arasında- başta İstanbul olmak üzere oluşturulan spor takımlarının arkasında Türk Ocakları vardır. Halk evlerinin kurulup bu işlevi üstlendiği tarihlere kadar, Türk Ocakları üstlendikleri bu görevi sürdürmüştür.

Ayvalık ilçesinin bağlı olduğu Balıkesir’de spor faaliyetlerinin 1918-1920 yılları arasında başladığına dair belgeler bulunmakla birlikte, 1922 yılında Balıkesir İdman Yurdu kuruldu ve 19 Şubat 1924 tarihinde resmi olarak ilde mıntika müdürlüğü kurulması üzerine, gerek merkez gerekse ilçelerdeki kulüpler de resmen katılarak bölgede resmi spor hareketleri faaliyete geçti.³⁶

Balıkesir ili ve ilçelerinde Türk Ocakları, spor kulüpleri ve Muallim Birlikleri birlikte hareket ederek “kuvvetli ve idmanlı gençlerden oluşan” birer Muallimler Birliği kurarak sportif faaliyetlerin birçok alanında geniş halk kitlelerine ulaşmaya çalıştılar.³⁷ Ayvalık Türk Ocağı da, faal bir spor teşkilatına sahipti.³⁸ İlçede futbol takımı olarak Türk Ocağı İdman Yurdu ve İşçiler Kulübü İdmanlıları vardı. İşçiler Kulübü İdmanlılarının ismi, alınan kararla Altınordu Spor Kulübü şeklinde değiştirildi.³⁹ 1926 yılı şubat ayında gençler İttihat Spor’u kurdular⁴⁰ ve fahri başkanlığına Meclis başkanı ve Karesi Milletvekili Kazım (Özalp) Paşa’yı getirdiler.⁴¹ Kulüp başkanı Zeynelabidin Bey açılış günü yaptığı konuşmada saltanat rejiminin gençliği hem beden hem de fikir olarak ihmal ettiğini, Cumhuriyet rejimininse “sağlam kafa sağlam vücutta bulunur” düsturuyla gençlerin elinden tuttuğunu dile getiren sözleri bir anlamda dönemin spor anlayışının Ayvalık’taki yansımasıydı.⁴²

Ayvalık’taki spor kulüpleri maçlar yanında, Türk Ocağı salonunda takım oyuncuları ve onları destekleyenlerle haftada iki akşam toplanarak sosyal etkinlikler de düzenlemişlerdi. Bu gecelerde Türk Ocağı Musiki Yurdu şubesi alafanga ve alaturka şarkılar seslendiriyor, tombala çekilişi yapılıyor, taklit ve

³⁶ *Balıkesir Spor Tarihi 1918-1988*, Y.y., İzmir, 1988, s. 35.

³⁷ *BCA 490.01.623.46.1.136-138*.

³⁸ Hüseyin Tuncer, Yücel Hacaloğlu ve Ragıp Memişoğlu, *Türk Ocakları Tarihi: Açıklamalı Kronoloji 1912-1997*, Türk Yurdu Yayınları, Ankara, 1998, s. 353. Türk Ocakları kapatıldığında halkevine devredilen gayrimenkuller arasında bir de spor salonu bulunuyordu. Serap Taşdemir, a.g.m., s. 346.

³⁹ *Ayvalık*, 26 Nisan 1926. 1908 yılında II. Meşrutiyetin ilanı sonrasında, iktidardaki İttihat ve Terakki Fırkası ile muhalefetteki Hürriyet ve İtilaf Fırkası arasındaki mücadeleden spora taşınması sonucu Hürriyet ve İtilafçılar İzmir’de Karşıyaka kulübünü kurdular. İttihatçıların İstanbul’da “Progrés” (Terakki) adıyla kurdukları futbol kulübü devam eden süreçte ismini “Altınordu” olarak değiştirirken, başkanlığına da Talat Paşa getirilmişti. Kurthan Fişek, “Türkiye’de Spor”, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 8. C., İletişim Yayınları, İstanbul, T.y., s. 2180.

⁴⁰ 1927 yılında çarşıda yaşanan yangında mefruşatı ile birlikte bulunduğu binası da yanan İttihat Spor, Balıkhane civarındaki yeni yerine taşındı. *Ayvalık*, 11 Temmuz 1927.

⁴¹ *Ayvalık*, 8 Şubat 1926. Resmi açılışına Ayvalık kaymakamı Ragıp, Burhaniye Kaymakamı İsmail Hakkı, Edremit Kaymakamı Mehmet Ali, Halk Fırkası mutemedi Doktor Fazıl, Muallimler Birliği, Mahkemei Asliye Müddei Umumiyesi, Ticaret Odası Reisi sanisi Namık Hulusi ve tüccardan Arif Çelebi beylerle Türk Ocağı İdman Yurdu kaptanı Sefer ve İşçiler Spor Kulübü mümessili ve diğer birçok muteber tüccarlarla gençler hazır bulundular. Davetliler sigara, çay, bisküvi ve şeker ikram edildi.

⁴² *Ayvalık*, 15 Şubat 1926.

dans ediliyordu.⁴³ Biz duygusu/birlikte hareket etme konusunda spor faaliyetleri yanında, sporcuların katılımıyla bu tür etkinliklerden de yararlanmıştı.

Ayvalık'taki spor kulüpleri maçlarını -özellikle konuk takımlar geldiğinde- ilçe kaymakamı başta olmak üzere tüccarlar, memurlar ve kadın-erkek izleyiciler huzurunda oynadılar. Ayrıca, Türk Tayyare Cemiyeti, Zafer ve Tayyare Bayramı gibi özel günlerde İttihat Spor ve Altınordu arasında kupa ödüllü spor karşılaşmaları düzenlendi.⁴⁴

Spordan beklenen yararlar arasında gençlerin dâhili spor müsabakalarına katılarak memleketlerini tanımaları, sevmeleri, halkın ihtiyaçlarını anlamaları ayrıca bu esnada seyahat etme alışkanlıklarının da gelişmesi bulunduğundan, kafile olarak yapılan spor seyahatlerine indirim uygulandı.⁴⁵ Ayvalıklı gençler de çevre il ve ilçelerdeki takımlarla spor müsabakalarına katıldılar. İzmir Bayraklı İttihat Spor,⁴⁶ İzmir Altınordu Spor, İstanbul İdman Yurdu,⁴⁷ İstanbul Dumlupınar izcileri ve futbolcuları,⁴⁸ Bergama Türk Ocağı İdman Yurdu,⁴⁹ Burhaniye Türk Ocağı İdman Yurdu,⁵⁰ Edremit Spor⁵¹ ve Altay⁵² Ayvalık'taki

⁴³ *Ayvalık*, 20 Şubat 1930.

⁴⁴ *Ayvalık*, 1 Eylül 1927. Takımlar ilk maçta berabere kalınca maçın tekrar oynanmasına karar verildi. Çamlı sahasında geniş bir halk katılımıyla oynanan maçta Altınordu Spor İttihat Spor'u 3-1 yenerek kupanın sahibi oldu. İddialı geçen maçta Altınordu takımında Seyfi, Şahap, Aziz, Cemal, Onur, Fuad, Rıza, Nahid, Yahya, Cemal ve Kalede Nejad oynarken, İttihat Sporda Rıfki, Kabuli, İbrahim, İbrahim, Sadık, Emin, Nuri, Nazım, Mustafa, Mustafa ve Kalede Mehmet top koşturdu. *Ayvalık*, 7 Teşrinisani 1927.

⁴⁵ Konu Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ)'nin kuruluş amaçlarında; "Dâhilinde idman müsabakaları ve seyahatleri ile gençlere memleketlerini tanımak, sevdirmek, halkın ihtiyacı hakikiyesini anlamak imkânlarının bahşedilmesi" olarak belirtilmişti. *Teşkilat ve Nizam-ı Umumiye*, TİCİ Yayını, Ahmet İhsan Matbaası, İstanbul, 1923.'den aktaran: Murat Özmaden, "Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) Dönemi Milli Ruh ve Milli Temsil, Siyasi ve Milli Propaganda İle Ülkeyi Tanıtma-Tanıtmaya Çabaları", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, VII/1(2010), s. 1451.

⁴⁶ Ayvalık Türk Ocağı İdman Yurdunun daveti üzerine Ayvalık'a gelen Bayraklı İttihat Spor ile kurban bayramının dördüncü günü Çamlıdaki sahada yapılan karşılaşmayı İzmir Bayraklı İttihat Spor 3-0 kazandı. *Ayvalık*, 6 Temmuz 1925.

⁴⁷ *Ayvalık*, 13 Haziran 1927.

⁴⁸ İstanbul Dumlupınar İzcilerinden oluşan 25 kişilik bir ekip, Edremit-Burhaniye yoluyla Ayvalık'a geldiler. İzciler Perşembe akşamı ocak sahnesinde bir müsamere verdikten sonra Cuma günü de Çamlı sahasında Ayvalık takımıyla maç yaptılar. Ayvalık Spor'un 4-0 mağlup olduğu maçta, hakemin rüzgârın Ayvalık Spor lehine olduğu birinci yarıyı 25 dakika, aleyhine olduğu ikinci yarıyı ise bir saat 5 dakika oynatmasının etkisinin olduğu belirtildi. *Ayvalık*, 3 Ağustos 1925.

⁴⁹ *Ayvalık*, 31 Mayıs 1926. Maçta Ayvalık Altınordu futbol takımı Bergama Türk Ocağı İdman Yurdu'nu 3-1 yendi.

⁵⁰ *Ayvalık*, 21 Haziran 1926. Maçı Ayvalık Altınordu Spor 1-0 kazandı. *Ayvalık*, 5 Temmuz 1926. Maçı Burhaniye İdman Yurdu 1-0 kazandı.

⁵¹ *Ayvalık*, 5 Temmuz 1926. Maçta Edremit Spor, Altınordu Spor'u 1-0 yendi.

⁵² *Ayvalık*, 1 Teşrinisani 1926. İkinci takımlar müsabakasında Altınordu Spor- Altay arasındaki maç 0-0 berabere bitti.

spor kulüplerinin maç yaptığı takımlar arasındaydı. Bu takımlardan özellikle Burhaniye Spor ile karşılıklı maçlar oynandı.⁵³

Ayvalık'ta sporun gelişimi için çaba sarf eden Türk Ocağı, 1926 yılında gençlerin daha iyi şartlarda spor yapmasını sağlamak amacıyla 2500 liraya hastane arkasındaki eski mezarlığın yerini düzenleyerek spor sahası haline getirdi. Sahanın daha işlevsel hale gelmesi için poligon ve seyirciler için tribün de inşa ettirecekti.⁵⁴ Yeni saha yapılmakla beraber maçların çoğu Çamlı'daki futbol sahasında oynandı. 1928 yılına gelindiğinde Ayvalık'ta iki adet futbol sahası bulunmasına rağmen futbolcuların haftalar hatta aylardır maç yapmadıklarından şikâyet edilmesi üzerine,⁵⁵ Türk Ocağı Ayvalık'taki spor yaşamının daha düzenli ve etkili bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla İdman Teşkilatı oluşturdu. Yapılan toplantıya ilk olarak İttihat Spor yönetici ve sporcularından 20 kişi katıldı. 1928 yılına gelindiğinde, yöneticiler tamamen teşkilata kaydolarak İttihat Spor Kulübünü feshetme kararı aldı.⁵⁶

Ayvalık İdman Yurdu sporcuları, 1930 yılında Pallez Viyakos takımından gelen davet üzerine bu takımla maç yapmak üzere Midilli'ye gittiler. İdman Yurdu sporcularının Midilliye gitmesi Egeopelayitikos Atlitizmos (Adalar Denizi Sporculuğu) ve Eleftros Logos (Serbest Söz) gazetelerinde yer aldı. Haberlerde, sporcular sayesinde iki millet arasında barış köprülerinin kurulacağı ve ondan sonra ilelebet iki dost ülke olarak yaşanacağı vurgulandı. Takımların 2-2 berabere kalması ise iki demokratik ve cumhuriyetçi ülke gençlerinin başarısı şeklinde yorumlandı.⁵⁷ Bu maçın tarihine dikkat edilecek olursa Türk-Yunan ilişkilerinin düzeldiği bir döneme denk geldiği görülür. Venizelos 1928 yılında tekrar iktidara geldiğinde, Avrupa ve Balkanların siyasal konjonktüründe yaşanan değişmelerin de etkisiyle, Türkiye'ye karşı dostane bir tavır sergilemeye başlamış, iki ülke arasındaki nüfus mübadelesi ile ilgili tüm sorunlar 10 Haziran 1930'da imzalanan Ankara Antlaşması ile çözüme kavuşturulmuş, İlk Balkan Konferansı Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan yarı resmi temsilcilerinin katılımıyla, 5 Ekim 1930'da Atina'da toplanmıştı.⁵⁸

---

⁵³ *Ayvalık*, 8 Ağustos 1927.

⁵⁴ *Ayvalık*, 10 Mayıs 1926.

⁵⁵ *Ayvalık*, 18 Haziran 1928.

⁵⁶ Teşkilata başvuracak sporcuların kaydını yapmak için ocak üyelerinden Faruk Bey görevlendirildi. *Ayvalık*, 21 Haziran 1928.

⁵⁷ *Ayvalık*, 20 İkinciteşrin 1930.

⁵⁸ Serap Taşdemir, agm., s. 358.

1930 yılında gerçekleştirilen Mıntıka İdman Kongresine katılan Ayvalık İdman Yurdu,⁵⁹ aynı zamanda Balıkesir federasyonuna dâhil oldu⁶⁰ ve 1931 yılında mıntıka şampiyonluğunu kazandı.⁶¹

Mübadillerin büyük kısmının Girit ve Midilli adasından gelmesinin de etkisiyle, futbol dışında halkın ilgisini çeken sporların başında deniz sporları yer aldı. 30 Ağustos 1930 günkü etkinlik gazetelerde şu sözlerle yankılandı:

“30.8.1930 tarihine müsadif cumartesi günü zafer bayramı dolayısıyla Ayvalık İdman Yurdu bir deniz müsabakası tertip etmiştir. Yurtluların teşebbüsüyle Ayvalık halkına güzel bir gün geçirtmeye vesile olan bu deniz yarışları çok eğlenceli olmuş ve yurt gençliği yalnız kara sporunda değil, aynı zamanda deniz sporunda da muvaffak olduğunu bir kere daha ispat etmiştir.”⁶²

Bu spor dalları yanında yelken ve bisiklet sporlarına da yer verildi. Ayvalık İdman Yurdu Bisikletçileri⁶³ Bergama, Araplar, Osmaniye, Bağyüzü, Kozak nahiyesi gibi yakın ve/veya uzak yerlere giderek yarışma yapmasalar da bu sporun halk arasında yaygınlaştırılmasına katkı sağladılar.⁶⁴

Türk Ocaklarının kapatılıp Ocakla ilgili mal ve görevlerini CHF'ye aktarmasının ardından toplumsal kültür yaratma çabalarının halka yaygınlaştırılması amacıyla 19 Şubat 1932'de Halkevleri kuruldu. Halkevi yürüttüğü çalışmalarıyla Türk devrimine sahip çıkan, onu halk tabanına indiren, bu amaçla halkı bilinçlendiren, halk yığınlarının eğitilmesinde önemli misyonu olan bir kurum olacaktı. Milleti iç farklılaşmalardan arındırarak bir bütün halinde ortaya çıkarmak şeklinde ifade edebileceğimiz dönemin halkçılık kavramının nesnel uygulamaları -sanat, spor, kültür öğeleriyle bütünleştirme-halkevlerinde yaşama geçecekti.

Beden Terbiyesi kanununun 14. maddesi Halkevlerindeki spor ve beden terbiyesi çalışmalarına aitti. Buna göre: “Halkevleri kendi mensuplarına ve arzı edenlere kapalı veya açık salonlarda beden terbiyesi genel direktörlüğü ile müşterek olarak tertip edilecek programlara göre jimnastik, iskrim, güreş, yürüyüş, salon oyunları ve millî rakıslar gibi beden terbiyesi hareketleri yaptırılabilir.”⁶⁵ 1932-1939 yılları arasında 50 halkevinde içinde jimnastik veya eskrim veya güreş yapılmaya müsait salon

⁵⁹ *Ayvalık*, 31 Temmuz 1930.

⁶⁰ *Ayvalık*, 9 Kanunisanı 1930.

⁶¹ Maçı 1-0 tamamlayan Ayvalıklıların attığı gole maçı izleyen Balıkesir Yurtlu ve Güçlü sporcular da sevinç tezahüratları yapınca, Balıkesirlilerin kendi aralarında kısa bir şaşkınlık yaşadığı gazetedeki haber olarak paylaşıldı. *Türk Dili*, 22 Mart 1931.

⁶² *Ayvalık*, 4 Eylül 1930.

⁶³ Bisikletçiler arasında Şampiyon Cavit, Muallim Cavit Bey, Semerci Mustafa, Küçük Mustafa, Küçük Lütfü, Şekerci Rıza, Şekerci Mehmet, Semerci Hasan Efendiler vardı.

⁶⁴ *Ayvalık*, 3 Temmuz 1930.

⁶⁵ Beden Terbiyesi Kanunu, *Resmî Gazete*, Sayı: 3961, 16/VII/1938.; Halim Baki Kunter, *Kuruluşlarının 32. Yıldönümünde Halkevleri (19 Şubat 1932- 19 Şubat 1964)*, Ankara, 1964.

vardı. Bunlardan dördünde salonda jimnastik tesisleri de bulunuyordu. 60 halkevinde jimnastik tesisleri yapılabilir avlu varken, 18 Halkevinde avlu jimnastik aleti (çok mahdut olarak) bulunmaktaydı. Ayrıca 15 halkevinde güreş minderleri, 50 halkevinde voleybol malzemesi, 7 halkevinde basketbol araç gereci varken, satranç takımı bulunmaktaydı. 6 halkevinde kayak malzemesi varken, 12 halkevinde ise dağ sporları ile uğraş veriliyordu. 14 Halkevi su sporları ile ve 30 halkevi de atlı ciriti himaye ve teşvik etti. 1939 yılı bütçesinden halkevleri spor kolu faaliyetlerine partice 50 bin lira ayrılmıştı.⁶⁶ İster halkevi ister halkodası olsun genel merkezin hazırladığı talimatnamelere göre yürütüldüğünden ülke genelinde bütünlük de sağlanmış olacak, birlik olma yolunda atılacak adımlar daha kalıcı olacaktır.

Halkevlerinin dokuz çalışma kolu içinde en faal şubeler arasında yer alan Spor kolundan beklentiler, Halkevi teşkilatının ilgili bölümünde: “*Spor ve bütün beden hareketleri gençlik terbiyesinin ve millî terbiyenin vazgeçilmeyecek olan aslı ve mühim bir rüknüdür. Bu sebeple Türk gençliğinde ve Türk halkında spora ve beden hareketlerine sevgi ve alâka uyandırılmalı, bunlar bir kitle hareketi, millî bir faaliyet hâline getirilmelidir.*”⁶⁷ sözleriyle sporun aynı zamanda devrimlerin benimsenmesi amacıyla hizmet eden ideolojik bir araç olarak da kullanılacağı dile getiriliyordu.

Ayvalık Halkevi ise, ülke genelinde ilk halkevlerinin açıldığı 19 Şubat 1932 tarihinden daha ileri bir tarihte 22 Şubat 1935 günü faaliyete başladı.⁶⁸

Ayvalık Halkevi Ve Spor

Ayvalık Halkevi Spor Kolu, halkevinin faaliyete geçtiği 22 Şubat 1935 tarihinden 1936 yılı Şubat ayına kadar 10 komite toplantısı ve 4 genel toplantı yapmış; futbol, atletizm, denizcilik gibi üç spor bölümü ile faaliyete geçmiş, ayrıca dışarda İdman Yurdu Spor Kulübü ile çeşitli spor ve beden hareketlerine, toplu gezintiler gibi sosyal etkinliklere de yer vermişti.⁶⁹ Açılıştaki başkanı terzi Nuri Örnek, sayışman: tecimen Muharrem Fahri, üyeler tecimen Nurettin İnanc ve Enver Alay ve öğretmen Fahri Günay’dan oluştu. İlk yıl üyeler arasında 5 öğretmen, 6 tüccar, 46 işçi, 2 çiftçi ve 18 güzel sanatlar konusunda çalışan toplam 77 üyesi ile Spor Kolu, açılan 5 kol içinde en fazla üyeye sahip şubeydi.⁷⁰

⁶⁶ BCA 490.01.992.838.1/1939.

⁶⁷ Ayrıntılı bilgi için Bkz.: *CHF Halkevleri Talimatnamesi*, Hakimiyeti Milliye Matbaası, Ankara, 1932, s. 7-9.

⁶⁸ Ayvalık Halkevi ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz.: Serap Taşdemir, “Halkevlerinin Taşradaki Yansımalarına Bir Örnek: Ayvalık Halkevi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 34 (Bahar 2017), s. 215-238.

⁶⁹ BCA 490.01. 981.105.1/ 2.1.1936

⁷⁰ BCA 490.01.981.805.1. Halkevlerinin açıldığında faal olan beş kol: Dil, Tarih, Edebiyat (26 üye), Ar (63 üye), Gösterit (26 üye), Spor (77 üye) ve Sosyal Yardım (35 üye) koluydu. Bu kollarda 35

Ayvalık nüfusunun yarıdan fazlası mübadillerden oluştuğu için, farklı bölgelerden gelen mübadillerin bir arada yaşamayı öğrenmelerinde halkevi spor kolu faaliyetlerinden yararlanması hedeflendi. Zira halkevi spor kolu ve kulüplerden beklenen öncelikle partililerin birbirini tanıyıp kaynaşması, sağlıklı ve dinç bir neslin yetiştirilmesi, sonrasında bu birlik duygusunun halka ulaşmasının sağlanmasıydı. Ancak gelenlerin farklı ekonomik, sosyal veya kültürel beklentileri nedeniyle birlikte hareket etmeleri düşünüldüğü kadar hızlı gerçekleşmedi ve hatta sorunlar yaşandı.⁷¹ İlçedeki sportif faaliyetler de bu durumdan olumsuz etkilendi.

Yaşanan sorunun görünürdeki nedeni ilçede ikinci bir spor kulübünün faaliyete geçmesiydi. Ayvalık'ta sportif etkinlikler için İdman Yurdu adlı bir kulüp vardı. Kaymakam Hüsnü Bey ile ilçe CHP başkanı Dr. Fazıl Doğan Bey, kulübün faaliyetlerini yeterli bulmayıp meşru bir rekabet uyandırarak çalışmayı yükseltmek için 1937 yılında Akın Spor adıyla ikinci bir spor kulübü oluşturdular. Kulüp başkanlığına Dr. Fazıl Doğan'ın eşi Hüsnüye Doğan getirildi. Bu ikinci kulübün teşekkülü ve özellikle başkanlığına Dr. Fazıl Bey'in karısının geçmesi ile durgun bir halde bulunan karşıt görüşler uyanarak birbirleriyle çatışmaya başladılar.⁷²

Ayvalık Cumhuriyet Halk Partisi İlçe Başkanı ve aynı zamanda Halkevi Başkanı olan Dr. Fazıl Doğan, Ayvalık'ta İdman Yurdu Kulübünün uzun zamandan beri atalet halinde kalması yüzünden ikinci bir spor kulübünün kurulduğu, kulüpler arası meşru rekabet getirilmek suretiyle Ayvalık sporuna canlılık geleceği planlandığı, ancak sonucun düşünülenin aksi bir istikamette gelişmeye başlaması nedeniyle duyduğu rahatsızlığı 1937 yılı Şubat ayında yapılan Ayvalık Halkevi İdare Heyeti seçim toplantısında yaptığı konuşmada:

“Arkadaşlar, memlekette yirmi günden beri muhalif bir hava esmektedir. Bu havanın menfi ceryanlarına kapılanlar, köşede bucakta kahve dedikodusu yaparak fesat ika ediyorlar. Bu gibi kimselerin içimizde ve memlekette 14 seneden beri herhangi bir teşekkül başında işe başlamış ve neticeye kadar çalışmış, muvaffak olmuş hiçbir kimse tanımıyorum. Memlekette yeni bir spor kulübü daha açılmış bu münasebetle hakkımda birçok sözlerin söylendiğini işitiyorum”⁷³ sözleriyle dile getirirken hedef bir anlamda Ayvalık gazetesi sahibi Avni Baskın'dı.

Ayvalık gazetesinde Avni Baskın'ın 27 Nisan 1937 günkü sayısında ilçede faaliyete geçen iki spor kulübü arasında yaşananlar:

---

kadın ve 192 erkek olmak üzere toplam 227 üye faaliyette bulundu. Spor kolunda ise üyelerin 3'ü kadın 74'ü erkekti.

⁷¹ BCA 490.01.623.47.1.133.

⁷² BCA 490.01.623.47.1.133.

⁷³ Ayvalık, 4 Mart 1937.

“İdman Yurdu, Akın Spor dedikodusu, her nereye gidilse nerede olsa bir mevzu teşkil ediyor. Biri öksüz bırakılmak istenen metin ünlü bir varlık, diğeri yeni doğan bir çocuk ki birden büyütülmek isteniyor. Olanca kuvvetler onun üzerinde toplanıyor. Şimdi bir şey istiyoruz darılmaca yoktur. Kemale gelmiş bir meyve ağacını kökletip de fidana önem vermek ne derece doğrudur. Ne kadar gerilemek demektir... İyi düşünelim seri karar verelim”⁷⁴

sözleriyle ifade edilirken, iki kulüp arasındaki sorun zaman içinde daha da çözümsüz bir hal aldı.

İdman Yurdu'nun rengi çam ve zeytin dallarının rengini sembolize eden Yeşil-Beyaz, Akın Spor'un ise Kırmızı-Beyazdı. İki taraf mensupları bu renklere bürünürken, öteki tarafın renklerine en bariz şekilde düşmanlık göstermekten geri durmadılar. Aradaki soğukluk ve karşıtlık öylesine büyüdü ki, Akın Spor kulübünün rengi kırmızı beyaz olduğundan karşıt taraf Türk bayrağından soğutuyor diye şikâyetle bulunabildi.⁷⁵

Gerginliğin ortadan kaldırılması amacıyla Dr. Fazıl Doğan halkevi başkanlığından ayrılrsa da, Ayvalık gazetesinde halkevinin istenilen oranda faaliyette bulunmadığı şikâyetleri devam etti.⁷⁶ Şehirdeki bu ikilik Ayvalık'taki macuncuları bile macunlarını taraftarı buldukları kulübün renklerinden yapmakta, henüz ilkokul çağına gelmemiş çocuklar bile bu renklere bakarak ona göre alışveriş etmekte, bu gibi durumlar büyükler arasında daha aşikâr ve Ayvalık'ın ekonomik ve sosyal hayatına zarar verecek şekilde birbirlerine karşı boykota dönüşüyordu. Ayvalık'a giden herhangi bir yabancıya mahalle arasında çocuklar şu suali soruyordu: - Akıncı mısınız? Yurdlu musun? Duydukları cevap kendilerini tatmin edici ve müspet olursa alkışlamakta ve kendilerinden olmayan bir tarafa mensubiyeti işittikleri zaman ise çirkin hareketlerde bulunmaktaydılar. Neredeyse bütün ilkokul ve ortaokul öğrencileri de iki kısma ayrıldığından, daimi gürültülerin ve mütemadi spor dedikodularının önüne geçmek için talim heyetleri daima zorluklarla karşılaşmaktaydı.⁷⁷

CHP örgütü soruna çözüm ararken iki kulüp arasındaki çatışma da gazete sayfalarına yansdı. Ayvalık gazetesi, Akın Spor taraftarlarını ilçedeki Avcılık Kulübünü⁷⁸ de ele geçirmekle itham etti. Habere göre Avcılar Kulübü asıl üyeleri istifa etmiş, yerlerine seçilen yedek üyeler aynı zamanda İdman Yurdu üyesi olduğundan CHP ilçe başkanının (Dr. Fazıl Doğan) bu üyeleri onaylamayarak vaktinden önce seçime gittiğini, ayrıca Akın Spor'un kendi içinde ismi avcılık olmasa da atıcılık adı altında Avcılık Kulübü karşısına farklı bir

---

⁷⁴ Ayvalık, 29 Nisan 1937.

⁷⁵ BCA.409.01. 623.47.1.103./1.7.1938.

⁷⁶ *Ayvalık*, 1 Temmuz 1937.

⁷⁷ BCA.409.01. 623.47.1.103./1.7.1938.

⁷⁸ Ayvalık Avcılar Kulübü farklı bir makale konusu olarak ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

yapılanma ile çıktığı dile getirildi.⁷⁹ Olayları incelemek için ilçeye gelen parti müfettişi ise raporunda yaşananların baş sorumlusu olarak

“Ayvalık'ta bu nifak ve ikiliği doğuran amillerden birisi ve hatta başkası Ayvalık gazetesidir. Bu gazeteyi idare eden... Hüseyin Avni (Avni Baskın, ST) adında birisidir. Bu efendi eski sistem gazetecilik yapmakta ve gazetenin nüfuzu manevisinden istifade ederek mevki ve servet teminine çalışmakta ve bunun için de önüne gelen memur ve vatandaşa çatmakta terbiye ve ahlak hilafına neşriyatta bulunarak nifakı beslemektedir. Bu gazetenin kapatılmasına hatta imkânı olursa Hüseyin Avni'nin o muhitten uzaklaştırılmasını çok önemli görüyorum.” sözleriyle Ayvalık gazetesi sahibi Avni Baskın'ı gösterdi.⁸⁰

Gerçekte, o yıllarda Ayvalık'ta İdman Yurdu yanında Akın Spor'un kurulması tek örnek değildi. Akın Spor'un faaliyete geçtiği dönemde Bandırma'da Doğan Spor ve Gönen'de Yeni Doğan Spor kulüpleri oluşturularak aynı aylarda Spor Genel Merkezinin izniyle tescil edildiler. Bandırma ve Gönen'de de bu spor kulüplerinden önce kurulmuş birer İdman Yurdu kulübü vardı. Bununla birlikte bu iki ilçede yeni kurulan spor kulüplerine karşı herhangi bir olumsuzluk yaşanmazken, Ayvalık'ta sadece sporcular değil, akrabalar ve hatta bir evdeki kardeşler bile birbirine düşman bir vaziyet aldıkları görüldü.⁸¹ Öyle ki, şehrin sakinlerinin yarısı diğer yarısına karşı düşmanca bir tutum takınmış, şehir ekonomisini derinden etkileyecek geniş çaplı boykotlar başlamıştı.

Spor sahasında iki kulübün futbol maçları oynanırken olay çıkmaması için jandarma ve polis kitalarından başka askerden de yararlanılmasına karar verildi. Buna rağmen oynanan maçta önce sahadaki sporcular, devamında seyirciler birbirine girdi. Maçta bir oyuncunun bacağı kırıldığı için Balıkesir Memleket Hastanesine kaldırıldı. Süngü takan askerlerin müdahale etmesiyle daha olumsuz durumlar yaşanmadan olaylar önlenebildi. Yapılan incelemeler sonunda iki kulübün birleştirilmesine karar verildi.⁸²

Her iki kulüp birleşmeyi kabul etti. Bununla birlikte her iki takım arasında yeni bir çatışma konusu ortaya çıktı: İdman Yurdu isminden ve renginden feragat etmemekte ısrar etti. Akın Spor ise bu öneriyi kabul etmemekteydi.⁸³ İdman Yurdu yöneticileri bunun üzerine Genel sekreterliğe telgraf çekerek, 1924 yılında kurulduklarını, o tarihten itibaren gençliğin gerek beden gerekse ruhen yükselmesi amacıyla 14 yıl boyunca “parti prensipleri ve Cemiyet Kanunu” çerçevesinde görevlerini ara vermeden en iyi şekilde yerine getirdiklerini; Akın Spor'un ise 1937 yılı Şubat ayında İdman Yurdu içinde

⁷⁹ *Ayvalık*, 3 Mart 1938.

⁸⁰ BCA.490.01.623.47.1.134/31 Mayıs 1938.

⁸¹ BCA.409.01. 623.47.1.104./1.7.1938.

⁸² BCA.409.01. 623.47.1.104./1.7.1938.

⁸³ BCA.409.01. 623.47.1.106./1.7.1938.

kendine yer bulamayan yöneticilerce kurulduğunu, İdman Yurdu içinden yeterince sporcu alamayınca çevre ilçelerden sporcu bulduklarını, bu şekilde harcanan paralarla bir yıl içinde borç batağına saplandıklarını, küçük bir kasabada iki spor kulübünün çalışamayacaksa, Akın Spor'un İdman Yurdu'na katılmasına karar verilmesini istediler.⁸⁴ CHP Genel Sekreterliği ise şehrin asayişini bozdukları gerekçesiyle Ayvalık'taki her iki spor kulübünü de kapatma kararı alarak olaya son noktayı koydu.⁸⁵

İki spor kulübünün kapanması sonrasında gelen talepler üzerine 1938 yılı Aralık ayında yeni bir spor kulübü oluşturma faaliyetleri başladı. Yeni spor kulübü iç tüzüğe göre Bozkurt adı ve forsu ile lacivert beyaz forması tespit edilerek resmi işlemlere başlandı. *Ayvalık Gücü* adını taşıyan kulüp başlangıçta halkevi içinde faaliyete geçti.⁸⁶ İlçedeki çatışmalar ise bu olay sonrasında duruldu.

Ayvalık'ta spor faaliyetlerinin 1938 yılından sonra canlanmasında, İnönü döneminin ilk İcra Vekilleri Heyeti Programında (11.11.1938 tarihinde) spor konusunun ele alınışının da olumlu etkileri vardı. Başbakan Celal Bayar spor konusuna bakışlarını şu sözlerle açıkladı:

“Millî kültür kadrosu içinde mütaleasını zarurî gördüğümüz sporu, profesyonel şampiyon yetiştirmek için istemiyoruz... Spor, okullarımız gibi, sahnemiz gibi millî kültürümüzün, bir cüzüdüdür. Büyük gaye. Türk vatandaşını fikir ve düşünce itibarile kuvvetli vücut itibarile kuvvetli ve tam sıhhatli, seciyeli gürbüz, güzel insan olarak yetiştirmektir. Nasıl ki memleketimizde okumak yazmak bilmeyen tek vatandaşın kalmasını istemiyorsak sevdiği ve bütün hayatınca tatbik edeceği lâakal bir sporu olmayan vatandaş da kalmamalıdır. (Bravo sesleri, alkışlar) Salim bir kafa ancak sağlam bir vücutta olabilir sözü Türk Atasözüdür. Yine bu mülâhaza iledir ki bütün vatandaşlarda verim kudretini muhafaza için muntazam çalışma hafta ve yıl tatillerinden muntazam istifade ve seyahat zevkinin inkişafına taraftarız. Sporun bir merkeze bağlayıp teşkilâtlandırmak ve muhtelif spor teşekkül ve hareketlerini o vasıta ile idare etmek için yüksek huzurunuzda bir kanun lâyihasile geleceğiz.”⁸⁷

Ayvalık'ta spor çalışmaları bu dönemde halkevi aracılığıyla uygulandı ve Müfettiş raporlarına bakıldığında Ayvalık Halkevi spor çalışmaları ülke genelinde partinin onayladığı başarılı halkevleri arasında yer aldı. CHP Genel Sekreterliği, 1941 yılında gönderilen spor malzemelerini -bir yıl önce olduğu gibi- azami şekilde kullanarak faaliyette bulunan halkevleri arasında Bursa,

⁸⁴ BCA.409.01. 623.47.1.117./15 Haziran 1938.

⁸⁵ BCA490.01.623.47.1.100.

⁸⁶ *Ayvalık*, 23 Şubat 1939.

⁸⁷ *Türkiye Büyük Millet Meclisi, Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri, C.1., (24 Nisan 1920- 22 Mayıs 1950)*, Haz.: İrfan Neziroğlu ve Tuncer Yılmaz, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2013, s. 281.

Eskişehir, Edremit, Balıkesir, Akhisar, Bergama, Bandırma, İzmir, Gönen, Denizli, Karamürsel, Adapazarı, İnegöl, İzmit, Sındırgı, Edirne, Uzunköprü, Babaeski, Lüleburgaz, Tekirdağ, Kırklareli halkevi ile birlikte Ayvalık halkevi de belirtti.⁸⁸ Ve o yıl yukarıda adı geçen halkevlerinde Şubat-Mart ayları içerisinde kır koşusu, Nisan ayında 'sıklet' atma, mayıs ayında 'sümgü mübareze', atış müsabakaları düzenlenmesi, bu yarışlara halkevi mensupları ve özellikle halkevlerine bağlı köylerdeki köylü sporcuların katılması istendi. Adı geçen halkevlerinde düzenlenen bu yarışlardan birine katılan diğerine de katılabilecekti. Yarışlar halkevi spor komitelerinin belirleyeceği Pazar günleri ve kabul edecekleri şartlarda yapılacaktı.⁸⁹

Kır koşusu için halkevi spor kolunun belirleyeceği güzergâhlarda 3, 4 ve 5 kilometre uzunluğunda koşular olması istendi. Bu üç koşudan her birini kazananların ödülleri ise köy ve kasaba olarak ikiye ayrıldı. Kasaba halkevi mensuplarına birer don veya fanila, köy yuvalarından katılıp da dereceye girenlere ise kazma, balta veya bel gibi ziraat aletleri verilmesi, bu faaliyet için adı geçen halkevlerine 15'er lira gönderildi.⁹⁰

Gerek "sıklet atma" ve gerekse "sümgü mübareze" yarışlarında birinci gelenlere 5 lira ve ikinci gelenlere 2,5 lira değerinde bir kalem veya bu değerde uygun bir hediye verilecekti. Zaruri diğer küçük harcamalar da dâhil hediyeler için adı geçen halkevlerine ayrıca 40'ar lira gönderildi. Atış müsabakaları Ayvalık yanında, Eskişehir, Edremit, Balıkesir, Manisa, Akhisar, Bergama, Bandırma, İzmir, Kastamonu, Gönen, Denizli, Bolu, Sinop, Uzunköprü, Babaeski, Lüleburgaz, Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne Halkevleri tarafından Mayıs ayı içinde ve bu halkevlerince uygun görülecek bir veya iki Pazar gününe BTG Direktörlüğü hakemliği altında yapılacaktı. Atışlar herhangi bir yere dayanmaksızın ayakta ve 50 metreden (5) mermi atılmak suretiyle uygulanacaktı. Her halkevi kendi başarılı atıcıları arasından seçeceği en az 10 atıcı arasında bu yarışları düzenleyecekti. On kişiden az katılımcılı yarışlar muteber sayılmayacaktı. Yarışlar sonunda dereceye giren atıcılardan birinciye 7, ikinciye 3 lira değerinde uygun bulunan ödüller verilecekti. Adı geçen Halkevlerine bu ödüller için ayrıca on beşer lira gönderilecekti.⁹¹

Genel sekreterliğin müsabaka düzenlenmesini istediği diğer bir spor dalı voleyboldu. Bu yarışmalar Ayvalık yanında Eskişehir, Edremit, Balıkesir, Manisa, Akhisar, Bergama, Bandırma, İzmir, Gönen, Denizli, Uzunköprü, Babaeski, Lüleburgaz, Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne Halkevinde

⁸⁸ BCA.490.01.1099.17.1/7.1.1941.

⁸⁹ Bu şartlar için 19 Mart 1940 tarih ve 1690 numaralı talimattan da yararlanılabilecekti. BCA.490.01.1099.17.1/7.1.1941.

⁹⁰ BCA.490.01.1099.17.1/7.1.1941.

⁹¹ BCA.490.01.1099.17.1/7.1.1941.

düzenlenecekti. Her Halkevi kendi üyeleri arasından oluşturacağı asgari üç takımla Mayıs ayı içinde ve spor komitelerinin belirleyeceği program dâhilinde turnuva usulüyle yapılacak, galip gelen takıma ödül olarak Genel Sekreterlik tarafından gönderilen Atatürk büstü verilecekti.⁹²

Spor kulüplerinin Ayvalık'a gelmesi veya Ayvalık takımlarının çevre il/ilçelere yaptığı sportif ziyaretler incelenen dönem boyunca devam etti. Örneğin 9 Ağustos 1945 tarihli Ayvalık gazetesi uzun zamandır yapılamayan Ayvalık ile Edremit Spor karşılaşmalarının Edremit Spor'un 24 Haziran 1945 tarihinde Ayvalık'a gelmesi ile başladığını, futbol ve voleybol maçlarının rövanşı için Ayvalıklıların da 5 Ağustos 1945 tarihinde Edremit'e gideceğini haber verirken;⁹³ 16 Ağustos 1945 tarihli Ayvalık gazetesinde Balıkesirli sporcuların gelişi:

“Haber aldığımızı göre Balıkesir'in kuvvetli kulüplerinden Karesi Gençlik kulübü, önümüzdeki Pazar günü bir voleybol ve bir de futbol maçı yapmak üzere cumartesi günü 25 kişilik bir kabile halinde şehrimize geleceklerdir. İki şehir gençlerini tanıştırmak gayesi ile teşvik edilen bu spor temaslarından sonra Pazar günü gecesi Çamlı gazinosunda misafirler şerefine bir de garden parti tertip edilmişlerdir.” sözleriyle paylaşılmıştı.⁹⁴

1948 yılında Ayvalık Gençler Birliği Bölge Edremit Kümesi liginde oynuyordu. Bu ligde Ayvalık'tan başka Edremit, Burhaniye, Havran vardı.⁹⁵ Spor konusunda futbol maçları yanında diğer türlerde de etkinlikler düzenlendi. Örneğin 1948 yılında düzenlenen deve güreşlerinin ilgiyle izlendiği belirtilirken, o yılki yarışlarda birinci gelen Cömertler ve Salih Komili Bey aldıkları 200 ve 150 liralık ikramiyeyi tamamen Gençlik kulübüne bıraktılar.⁹⁶

Ata sporlardan güreşin, Kırkpınar başta olmak üzere Rumeli yakası ile Çanakkale ve Balıkesir merkez ve ilçelerinde de bulunması çok doğal bir gerçeklikken, Balkanlardan ve Rumeli'den gelen göçmen ve -nadiren de olsa- mübadiller arasında da bu spor yaşamış, sürdürülmüştür. Ancak adalardan gelen mübadiller arasında güreş sporunun temsilcisi sayılacak kimse görünmemektedir. Ayvalık'ta ise bu duruma ilişkin bilgilerimiz sınırlıdır. Ayvalık gazetesinde paylaşılan haberlerden de anlaşılacağı üzere, bu güreş müsabakalarının bazıları altı bin seyircinin izlediği yerlerde yapılırken bazıları ortaokul bahçesi gibi daha küçük yerlerde düzenlendi.⁹⁷

⁹² BCA.490.01.1099.17.1/7.1.1941.

⁹³ *Ayvalık*, 9 Ağustos 1945.

⁹⁴ *Ayvalık*, 16 Ağustos 1945.

⁹⁵ *Ayvalık*, 8 Ocak 1948.

⁹⁶ *Ayvalık*, 3.2.1948.

⁹⁷ 1947 yılında Avcılar Kulübü yararına düzenlenen ve altı bin seyircinin katıldığı iddia edilen müsabakalara Türkiye'nin meşhur pehlivanları da katılmıştı. Göktuğ İpek, *Ayvalık'ta Sosyal ve Siyasi*

O yıllarda Ayvalık'ta spor konusundaki bir diğer gelişme Tenis Kulübünün kurulmasıydı. Kaymakamın başkanlığı altında Kenan Kaptan ve Cem Madra'nın Çamlık'a tenis kortu yapılması için iane/yardım toplanmasına önce “*halk iktisadi ızdırap içinde sızlanırken bir ısraftan öte geçemeyecek*” düşüncesiyle böyle bir teşebbüs gereksiz bulunmuş, yapılacaksa başta öğrenciler olmak üzere insanların Çamlık'a gitmekte zorlanacağı neden gösterilerek karşı çıkmış, illaki yapılacaksa ortaokul-Sakarya okulu ve stadyum arasında kalan sahada yapılması istenmişti.⁹⁸ Bununla birlikte Tenis Kulübü faaliyete geçmiş ve Çamlık'ta tenis alanı yapımına başlanmıştı.⁹⁹ Ayvalık Tenis Kulübü 9 Nisan 1948 tarihinde kuruldu. Ayvalık gazetesinde 13 Mayıs 1948 tarihinde yayınladıkları kulüp tüzüğüne daha sonra aşağıdaki iki maddeyi eklediler: 1. Kulübün başka yerde şubesi yoktur. 2. Müessislerin uyrukları T.C.dir.¹⁰⁰ Tenis Kulübü'nün Çamlık'ta yaptırılması tartışmalara yol açan tenis kortu kısa sürede tamamlanarak hizmete girmiş ve ilk maç çift erkekler arasında yapılmıştı.¹⁰¹

Tenis kulübü açılışından sonra da faaliyetlerinden çok eleştirileriyle gündeme geldi. Eski Ayvalık kaymakamı Muhterem Vefa Veznedaroğlu'nun tenis kulübünün başkanı olduğu dönemde kulübe bir bina yaptırıldı. Ancak yapılması aşamasında yetkiler aşularak umumi heyet veya idare heyetinden onay alınmadığından 12.800 lira borcu kimin ödeyeceği sorunu ortaya çıktı. Yetki verilen başkan tarafından harcanan paraların hesabının sorulacağı söylendi.¹⁰² Açıldığı yıllarda birçok tartışmaya neden olan Ayvalık Tenis Kulübü, günümüzde etkinliğini sürdürmeye devam etmektedir.

Sonuç

Her devlet, varlığına benlik ve kimlik kazandırmayı vazgeçilmez ve kesintisiz bir ilke ve hedef sayar. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, millî değer ve davranışlar etrafında derlenme ve kimlik kazanma konusunda Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde gerçekleştirilmiş milletleştirme yönündeki ilkelerden, hedeflerden ve uygulamalardan oluşan millî bir projedir.¹⁰³ Cumhuriyetin ilanı ile birlikte, Devletin merkezileşmesi aynı zamanda sorumluluğu da merkezileştirince CHP, merkezden taşranın en ücra köşesine uzanan bir ağ kurma yolunu seçti. Bunun enstrümanlarından biri, onu yapana bir yandan özgüven kazandıracak, diğer

---

Hayat (1940-1950), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2016, s. 113.

⁹⁸ *Ayvalık*, 1 Nisan 1948.

⁹⁹ *Ayvalık*, 6 Nisan 1948.

¹⁰⁰ *Ayvalık*, 19.8.1948.

¹⁰¹ *Ayvalık*, 26 Ağustos 1948.

¹⁰² *Ayvalık*, 25.8. 1950.

¹⁰³ Sadık K. Tural, *Yüzyıla Damgasını Vuran Önder: Atatürk*, 2. Bs., Ankara Kültür Sanat Y., Ankara, 2018.

yandan önce takıma, sonra yerleşim yerine, daha sonra da bir milliyete aidiyet duygusu, benlik bilinci vereceği beklenen ve bu nedenle yaygın eğitim araçlarından sayılan spor faaliyetleridir.

Ulusal kimliğin ve vatandaş topluluğunun başarılarak toplumda biz anlayışının oluşmasında spor bu bilinci besleyen temel etkenlerdendi. Sosyal ve kùltürel yönden olduğu gibi beden de güçlü bir millet yaratmayı hedefleyen sportif faaliyetler -ilgili kurumlar yanında- yaygın eğitimde önce Türk Ocağı, o kapanınca Halkevleri çatısı altında ortak bir hedef etrafında yürütölmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Daha ok Midilli ve Girit'ten gelen mübadillerin, geleceği paylaşmak için bir araya gelmiş, teşkilatsız ve yaygın bir grup görüntüsü sergilediği Ayvalık ilçesinde, değişik yerlerden göç eden halkın birleşmesi, bir kütle olarak birlik haline gelmesinde sportif faaliyetlerden de yararlandı. Bu yapılırken sadece Türkiye İdman Cemiyetlerine bağlı olanlar yanında olmayanlara da destek verilmişti. Gerek Türk Ocağı gerekse devamında faal olan Halkevlerinde özellikle gençlerin spor kulüplerine girmesi için çalışmalar yürütöldü. Amaç ana ilkeleriyle “*beden, ruh ve kaşa gelişmesinin sağlanması*” olarak ifade edildi. Sadece birlik oluşturmak değil, o dönemde yaşanan sağlık sorunları ve bulaşıcı hastalıklar için de spor çözüm olarak görölen araçlar arasında yer aldı. Ayrıca komşu ilçe veya illerle yapılan karşılıklı müsabakalarla da halkın bir bütün olarak kaynaşması, ülkesini tanıması beklenen yararlar arasındaydı. Halkın tamamına ulaşmak için hem sporun değişik türlerinin uygulanmasına önem verildi hem de yarışlar düzenlenerek eğlenerek amaca ulaşmak hedeflenmişti.

Spor nitelikli faaliyet kollarının mali kaynak ihtiyacının karşılanması ve içeriği merkez tarafından belirlendikten sonra aradaki iletişim genelge ve talimatnamelerle yürütölmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Spor konusundaki amaç ve hedef doğru belirlendiği, ülkenin her köşesindeki biraradalıklar doğru kullanılma örnekleriyle dolu olduğu halde, olumsuzluklar da yaşandı: Yürütölen alışmalar önce dünya ekonomik krizinin Türkiye'ye yansımaları, devamında savaş tamtamları ve büyük Önderin ölümlü, sporun *milletleştirme* işlevinin, hem Türkiye, hem de Ayvalık ölçeğinde belirlenen hedeflere tam ulaşılamamasında etkili oldu.

Kaynakça

Resmi Kaynaklar

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, BCA.490.01. 981.105.1/ 2.1.1936

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, BCA.409.01. 623.47.1.117./15 Haziran 1938.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, BCA.409.01. 623.47.1.103./1.7.1938.

- Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, BCA.409.01. 623.47.1.106./1.7.1938.
Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, BCA. 490.01. 623.47.1.134/31 Mayıs 1938.
Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, BCA.490.01.1099.17.1/7.1.1941
Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, BCA 490.01.1041.1002.2/1.12.1947.
Beden Terbiyesi Kanunu, *Resmî Gazete*, Sayı: 3961, 16/VII/1938.
CHF Halkevleri Talimatnamesi(1932), Hâkimiyeti Milliye Matbaası, Ankara.
Türkiye Büyük Millet Meclisi 5. Dönem 26. Cilt, 83. Birleşim, 29.06.1938.
Türkiye Büyük Millet Meclisi, Hükümetler-Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri (2013), C.1., (24 Nisan 1920- 22 Mayıs 1950), Haz.: İrfan Neziroğlu ve Tuncer Yılmaz, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Gazeteler

Ayvalık

Türk Dili

Vakit

Kitap ve Makaleler

- AFYON, Yakup Akif ve Ali TUNÇ (1997), *Beden Eğitimi ve Spor Tarihi*, Konya, Damla Matbaacılık.
- AKGÜL, L. Hilal, (2001), Cumhuriyet Dönemi Spor Adamlarından Burhan Felek, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı:49 (Mart), s. 203-236.
- AKIN, Yiğit (2004), “*Gürbüz ve Yavuz Erolatlar*”, *Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- AKTAŞ, Elif ve Yavuz ÖZDEMİR (2011), Bütünden Parçaya Halkevleri Şubeleri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 2, s. 187-204.
- Balıkesir Spor Tarihi 1918-1988 (1988)*, Y.y., İzmir.
- Başbakanlarımız ve Genel Kurul Konuşmaları (2014)*, Haz.: İrfan Neziroğlu ve Tuncer Yılmaz, 3. C., Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- CANŞEN, Efkan (2015), Türkiye Cumhuriyeti'nin Spor Politikaları, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 1 (Haziran), s. 33-48.
- EVCİN, Erol, “Atatürk'ün Spora ve Sporculara Bakışı”, s. 304. <http://dergiler.Ankara.edu.tr/dergiler>. (Erişim Tarihi: 18.02.2018.)
- FİŞEK, Kurthan (1985), *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*, Gerçek Yayınları, İstanbul.

- (1992?), “Türkiye’de Spor”, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, 8. c., İletişim Yayınları, İstanbul, s. 2176-2186.
- (1998), *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünyada ve Türkiye’de Spor*, Bağırçan Yayınevi, Ankara.
- GÜNEŞ, İhsan (2003), *Türk Parlamento Tarihi, TBMM 5. Dönem (1935-1939)*, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara.
- GÜVEN, Özbay (1999), *Türklerde Spor Kültürü*, AKM Yayınları, Ankara.
- İMAMOĞLU, A. Faik (2011), Türkiye’de Sporun Yönetmelik Yapısı İçinde Spor Federasyonları, *Gazî Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt: XVI, Sayı: 2 (Nisan), s. 3-10.
- KARAER, İbrahim (1992), *Türk Ocakları (1912-1931)*, Türk Yurdu Yayınları, Ankara.
- KUNTER, Halim Baki (1964), Kuruluşlarının 32. Yıldönümünde Halkevleri (19 Şubat 1932- 19 Şubat 1964), Ankara.
- ÖZMADEN, Murat (2010), Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) Dönemi Milli Ruh ve Milli Temsil, Siyasi ve Milli Propaganda İle Ülkeyi Tanıma-Tanıtmaya Çabaları, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt: VII, Sayı: 1, s. 1439-1457.
- ÖZMADEN, Murat ve Harun ÖZMADEN (2010), Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) Dönemi Milli Ruh ve Milli Temsil, Siyasi ve Milli Propaganda İle Ülkeyi Tanıma-Tanıtmaya Çabaları, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt: VII, Sayı: 1, s. 1439-1457.
- SEPETÇİOĞLU, Tuncay Ercan (2014), İki Tarihsel “Eski” Kavram, Bir Sosyo-Kültürel “Yeni” Kimlik: Mübadele Nedir, Mübadiller Kimlerdir, *TSİA Yıl 18, Özel Sayı: 3 (Ocak)*, s. 49-83.
- TAŞDEMİR, Serap (2010), Ayvalık Türk Ocağı ve Etkinlikleri, *TÜBAR*, Cilt: 15, Sayı: 28 (Güz), s. 341-362.
- (2017), Halkevlerinin Taşradaki Yansımalarına Bir Örnek: Ayvalık Halkevi, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: XVII, Sayı: 34 (Bahar/Spring), s. 215-238.
- (2017), “Mübadele Kentlerinden Ayvalık’ta 1924-1927 Yılları Arası Sosyo-Ekonomik Yapılanma ve Kültürel Hayat”, *Mübadele’nin 94. Yılı Anısına Uluslararası Mübadele Sempozyumu “Lozan Mübadelesi Yeni Hayat Mücadelesi” 30 Ocak-1 Şubat 2017*, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı, Tekirdağ.
- Teşkilat ve Nizam-ı Umumiye* (1923) TİCİ Yayını, Ahmet İhsan Matbaası, İstanbul.

- TUNCER, Hüseyin (1998), Yücel Hacıoğlu ve Ragıp Memişoğlu, *Türk Ocakları Tarihi: Açıklamalı Kronoloji 1912-1997*, Türk Yurdu Yayınları, Ankara.
- TURAL, Sadık K. (2018), *Sorulara Cevaplar I*, 6. Bsm., Ankara Kültür Sanat Yayınları, Ankara.
- (2018), *Yüzyıla Damgasını Vuran Önder: Atatürk*, 2. Bsk., Ankara Kültür Sanat Yayınları, Ankara.
- TÜRKMEN, Mutlu (2013), Erken Cumhuriyette Beden Eğitimi ve Sporun İdeolojik Temelleri, *Turkish Studies*, Sayı: 8 (İlkbahar), s. 729-740.
- ÜSTEL, Füsun (2004), *"Makbul Vatandaş"ın Peşinde: II. Meşrutiyetten Bugüne Vatandaşlık Eğitimi*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Tezler

- İPEK, Göktuğ (2016), *Ayvalık'ta Sosyal ve Siyasi Hayat (1940-1950)*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa.
- ÖZMADEN, Harun (1999), *Cumhuriyet Dönemi İlk Spor Teşkilatı Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922-1936)'nın Yapılanma Sürecinde Beden Eğitimi ve Sporun Fonksiyonları, Fonksiyonlardaki Değişimler ve Toplumsal Hayata Etkileri*, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

İnternet Kaynakları

<http://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/sporun-amacina-iliskin>. (Erişim tarihi: 18.02.2018)

<http://www.ataturk.net> (Erişim tarihi: 30.03.2019.)

https://www.tbmm.gov.tr/tarihce/ataturk_konusma/5d4yy.htm (Erişim Tarihi: 15.04.2019)

Ekler: Fotoğraflar (Faruk Ergelen Arşivi)

1930 yılı Midilli Maçı hatırası

30 Ağustos 1930 de yağlı direk

Akın Spor piknikte 1937 yılı.

T. C. DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET ARŞİVİ

NAFİA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberetinden
delaysız kabul etmes

ANKARA
18-5-1938
★1

TELGRAF

Adres: 12722

Cumhuriyet halk partisi genel
sekreterliği yüksek makamına
ANKARA

C. H. P. Genel Sekreterliği

Genel Sayı: 11182
8 Haziran 1938
Eki:

Resmî İşareti

İLK MERKEZ	Şif	KELİME	VERİLDİĞİ		RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
			Tarih	Saat			Tarih	Saat	
Ayvalık	799	162	17/6	22:10	MUSUSU	Örnek	17/6	4/50	Reşat

25/5/938 Tarih ve 6/7034 no ile yurdumuzun diğer kardeş kulüplerle birleşmesi emri yurdumuzca görev ve samimiyetle karşılanmışken bölge başkanlığından son defa verilen emir üzerine fesh ve ilga edileceğimizi teessür ve teassüfle tebellük ettik Atatürk rejiminin en ferahatli ve ayılmaz yolcusu olan biz partilular endert senelik şerefli bir mazisi olan yurdumuzun gışel adından ve sembolümüz olan yeşil beyazımızdan vaz geçmede diğer kardeşlerimizle çalışma birliğini kabul ettiğimiz halde bölgenin bu tehditli ihtarları muhitimiz gençlerinde hayretler uyandırmıştır. 14 bin nüfuslu münevver halkımızın büyük sevgi ve sempatisini toplayan kulübümüz geniş kadrosile ayvalıkta daima Türk inkilabının en hararetli bayraktarı olmuşken mureti müesseselere reva görülen bu fesh ve ilga keyfiyetini çok haklı olarak kabul edemeyeceğini